

Robert Stańko, Lesław Wołejko

EFEKTY AKTYWNEJ OCHRONY TORFOWISK ALKALICZNYCH W WYBRANYCH REZERWATACH POLSKI PÓŁNOCNO-ZACHODNIEJ

Effects of active management of alkaline fens in selected nature reserves of northwestern Poland

ABSTRAKT: W czterech rezerwach Polski północno-zachodniej przeprowadzono badania hydroekologiczne torfowisk alkalicznych (7230). Celem badań, zrealizowanych w okresie od 1995 do 2015 roku, była ocena efektów różnych zabiegów ochronnych prowadzonych na zaburzonych torfowiskach. Praca przedstawia zróżnicowane wyniki zastosowanych metod ochrony w relacji do dynamiki warunków hydrologicznych.

SŁOWA KLUCZOWE: aktywna ochrona, torfowiska alkaliczne, rezerwy przyrody, Natura 2000

ABSTRACT: Hydroecological investigations of alkaline fens (Natura 2000 code 7230) were carried out in 1995-2015 in four nature reserves of northwestern Poland. The research was aiming at the evaluation of the effect of restoration measures applied in disturbed mires. The diversified results of several applied measures in relation to variable hydrologic conditions have been presented.

KEY WORDS: active management, alkaline fens, nature reserves, Natura 2000

Wstęp

Torfowiska alkaliczne, z punktu widzenia ochrony przyrody, należą do najcenniejszych ekosystemów Polski. W okresie ostatnich kilkudziesięciu lat ich zasoby uległy drastycznemu spadkowi, sięgającemu 80% (Wołejko et al. 2012). Największe kompleksy, stosunkowo dobrze zachowanych torfowisk alkalicznych, położone są w dolinach górnej Biebrzy i Rospudy. W Polsce północno-zachodniej pod względem powierzchni i walorów przyrodniczych tych ekosystemów wyróżniają się Bory Tucholskie i Pojezierze Kaszubskie. W pozostałej części kraju

pozostały z reguły obiekty o powierzchni niewielkiej, nieprzekraczającej kilku hektarów, bardzo rzadko pozbawione śladów ingerencji człowieka. Badania stratygraficzne potwierdzają, że w naturalnych warunkach Polski niżowej, torfowiska alkaliczne mogą rozwijać się i utrzymywać otwarty charakter (bez ingerencji człowieka) przez długi czas, szacowany na kilka tysięcy lat (m.in. Wassen et al. 1996, Wołejko i Stańko 1998, Wołejko et al. 2001, Stańko et al. 2010, Jabłońska et al. 2011, Stańko i Dziendziela 2015). Długoterminowe obserwacje obszarów o zaburzonych warunkach hydrologicznych (zarówno w skali lokalnej, jak i regionalnej),